

Kirola, natura eta abertzaletasunaren ospakizun festa bihar Elgetan

Euskal Mendi Federakundeak 75 urte bete ditu; igandean festa egun berezia egingo da Euskal Herri osoko mendizaleentzat

Andoni Urbistondo / Donostia

EUSKAL MENDIZALE FEDE-
RAKUNDEAK (EMF) 75 urte
bete ditu. 1920ko hamarka-
dan ernalduta eta 1924an sor-
tu zen Elgetan (Gipuzkoa).
Euskal Herriko federakunde
zaharrena da EMF, mendiza-
letasunaren praktikak gure
artean duen garrantziaren
isla.

Une ezin hobean dator
Elgetako festa hau. Juanito
Oiarzabalen lorpenaren
oihartzuna bete-betean
hedatzen ari denean, Euskal
Herri osoko mendizaleen
batasuna eta elkartasuna
inoiz baino sendoagoa den
unean.

«Goazen mendirik mendi» ekimenaren bukaera

75 urte historian aukera
bakarrean bete-
tzen dira, eta data
berezi hori duela
hilabete batzuk
sortu eta abiatuko
ekimen batekin
hasiko da Asen-
tzio ermitan, Elge-
tatik hurbil: «Goa-
zen mendirik
mendi» ekimena-
rekin.

Iruñeko Obere-
na mendi taldeko
kideek proposatu
zuten ideia Nafarroako talde-
en bilera batean. Makila
batzuen trukaketaren bitar-
tez (mendizalearen lagun
mina), Euskal Herriko mendi
elkarteen arteko harremana
sendotzea zen xedea. Proze-
sua erraza izan da. Mendi tal-
de bi gailur batean bildu eta
makila eskuz aldatu dute
igandeetan, senide arteko
giro atseginean.

Frankotan jai giro alai-
an amaitu da trukaketa hau,
tartean bazkari legea eginga,

nola ez. Makila jaso duen tal-
deak astebetean gorde du,
zazpi egunen buruan beste
mendi talde bati emateko.

Makilak (hurritz makilak)
taila alegoriko bereziekin
hornitu ditu Mikel San
Roman eskultore nafarrak,
herrialde bakoitzaren ezau-
garri ezagun batekin. Nafa-
rroako makilan kateak jarri
ditu, esaterako.

Iazko abenduaren 20an
elkartu ziren, bost makilen
lehen errelebua egiteko, bost
mendi taldetako ordezkariak,
Araba, Bizkaia, Gipuzkoa,
Nafarroa eta Iparraldeko
Mendizale Federakundeetako
arduradunekin batera. Ara-
larko San Migel santutegian
elkartu ziren. Neguak ez zien
ongietorri samurra egin ilu-
sioz bertaratutakoei. Elurra,
bisutsa, aterpetik askorik ez
urruntzeko moduko eguraldi
traketsa, alegia.

■ ■ ■ Abendua-
ren 20an,
makilen lehen
errelebua
egiteko, 5 mendi
talde elkartu
ziren Aralarko
San Migel
santutegian

Santutegiko
kaperau Don Ino-
zentziok bedeinkatu
zuen bost
makilen ibilera,
«bidaia ona egin»
hitzekin. Elurra
zapalduz egin
zituzten lehen
metroak, bost
hilabete beran-
duago bost maki-
lak berriro Elge-
tako egun han-
dian elkartzeko
xedearekin.

Urtarrilaren 24an egin zen
lehenengo makila aldaketa.
Oberenak eta Gipuzkoako
Uzturrek Nafarroan zuten
hitzordua, Bardeetan. Ei-
barko Deportibo taldeak Ipa-
rraldeko Seaskarekin Uz-
turren (Gipuzkoa); Uztaritze-
ko Xogorrik eta Irrintzi
nafarrak Mondarrain gailu-
rrean (Lapurdi); Peña Karriak
(Gasteiz) Makusi taldeari
Euskal Herriko hegoaldeko
muturrean, Nafarroan, Ioar

1924ko maiatzak 18: biharko eguna duela 75 urte Elgetako plazan

■ 1924KO maiatzak
18, Elgetako plaza:
Euskal Mendi Fede-
rakundea jaio zen
eguna. Euskal He-
rriko hainbat herri-
tan ekintza historiko
horren berri ematen
zuten oharra jarri
ziren, jendea Elgeta-
ra biltzeko eskaera-
rekin: «Elgetara, El-
getara. Oinez, trene-
an, edo ahal den
moduan», zioten
ohar horiek.

Goizeko lehen or-
duetatik jendea pila-
tzen hasi zen *Mendi-
zaleen enparantzan*.
Bizkaikoak Elorrio-
tik, Gipuzkoakoak

Ubera auzoko alda-
tsetan gora, araba-
rrak Aramaio eta
Leintzetik...

Batzuk oinez, as-
ko bizikletan, beste-
ak Elgetako alda-
tsak igotzean ezine-
an gelditutako
motorrari bultzaka
eta beste batzuk tre-
nean. Bilbotik Elo-
rriaraino bi tren be-
rezi antolatuta zituz-
ten. Orotara 4.000
mendizale.

Gehientsuenak
txapel eta traje ilu-
narekin, alkandora
txuri dotorea jantzi-
ta azpitik. Elgetako
Udaleko Batzarren

gelan bilduak ziren
Federakundea sor-
tzeako ardura zute-
nak. Bilkura amai-
tuta, Antxon Ban-
dresek udaletxeko
leihoak ireki eta bere
aurrean zituen
EMFren sorreraren
berri eman zien.

1926ko maiatza-
ren 30ean berriro el-
kartu zen EMF. 69
talde osatzen zuten
ordurako erakun-
dea, eta 1.935 lagun
ziren federatuak. El-
kartasun giroa apar-
ta zen, garaiko kro-
niketan jasotzen de-
nez.

Elkartasun giro

hori, oster, guztiz
zapuztu zen 1937
urtean, Espainiako
Gerra Zibilean Elge-
tako Mendizaleen
plazari *Espainiako
plaza* izena jarri bai-
tzioten.

1978ko abuztua-
ren lehen berresku-
ratu zuen Elgetako
plazak bere jatorriz-
ko izena. Egundak
plaza ikus daitezke
enparantza horre-
tan: bere izena dara-
mana, urrezko ez-
teiak gogoratzen di-
tuen, eta 1924an
erakundea sortu ze-
lako berri ematen
duena.

Argazki handian,
1974an. Eserita, I